

SociAl competences
and FundamEntal Rights
for preventing bullying

safer

SAFER - БЮЛЕТИН - БРОЙ 5 - ДЕКЕМВРИ 2023 г.

THE SAFER PROJECT

Номер на проект: 621528-EPP-1-2020-1-IT-EPPKAZ-IPI-SOC-IN

Стани герой в битката срещу тормоза!

В ТОЗИ БРОЙ

1

Преглед

2

Какво постигнахме
досега?

- Пилотна фаза в училищата
- Мнението на учениците
- Подготовка на финална конференция в Брюксел

3

Четвърта среща
на партньорите

Съфинансиран
от програма Erasmus+
на Европейския съюз

ПРЕГЛЕД

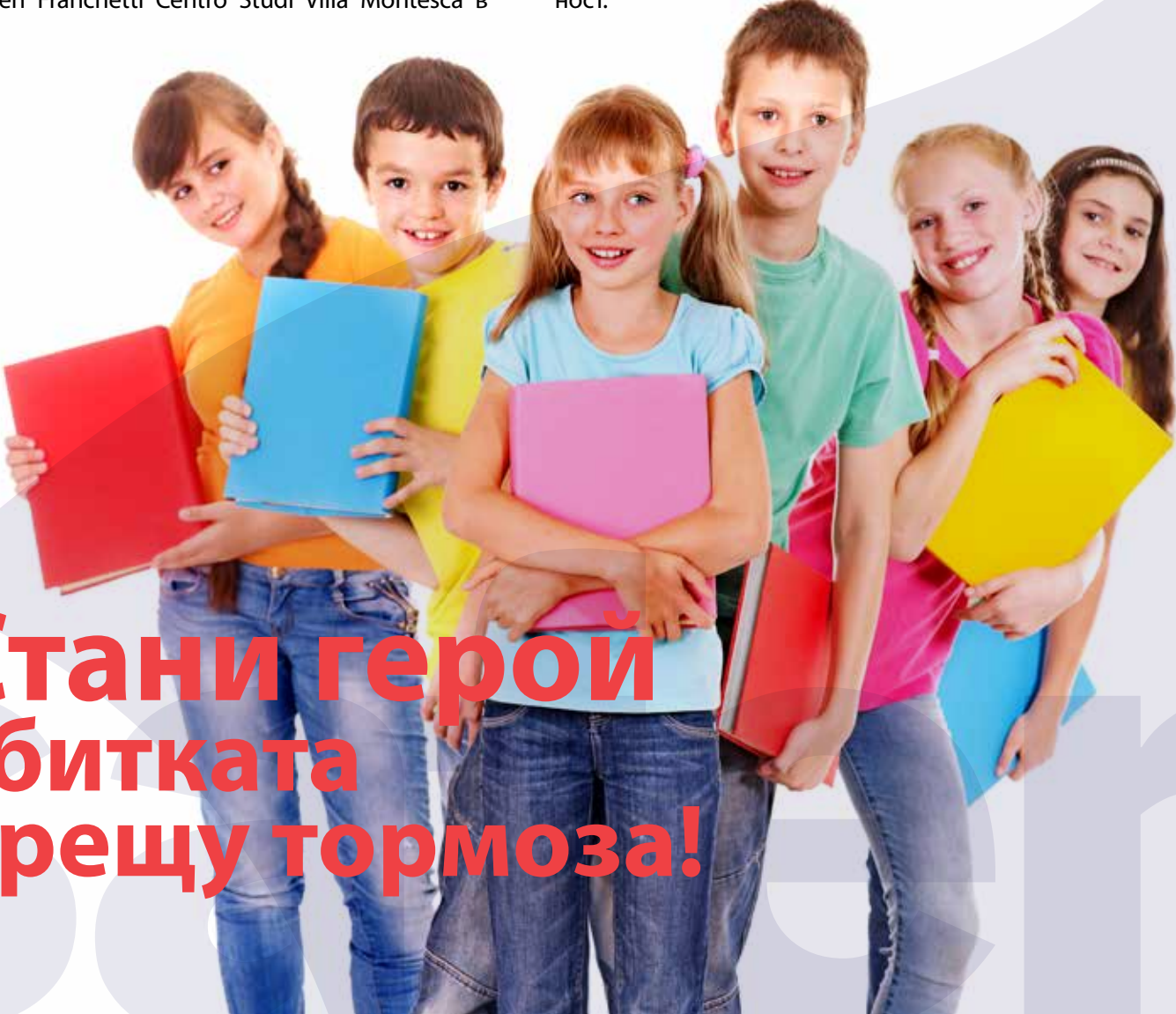
1

**Добре дошли
в брой 5 на бюлетина на проек-
та SAFER!**

SAFER - Социални компетенции и фундамен-
тални "Права за предотвратяване на тормоза"
е тригодишен проект, финансиран от програма
"Еразъм+" (КАЗ-Социално приобщаване и общи
ценности: приносът в областта на образование-
то и обучението) на Европейския съюз, която
има за цел да развива и прилага иновативен
метод за превенция на насилието и тормоза в
училище за насърчаване на приобщаващото об-
разование.

Проектът се координира от Fondazione Hall-
garten Franchetti Centro Studi Villa Montesca в

Италия, а партньорството се състои от Giunti
Psychometrics Srl (Италия), Кипърската обсер-
ватория за насилието в училище - Кипърски
педагогически институт (Кипър), Центъра за
межкултурен диалог (Северна Македония),
Асоциация Родители (България), Universidade do
Algarve (Португалия), на Европейска мрежа за
борба с тормоза (Белгия) и регионалната дирек-
ция за начално и средно образование Образова-
ние в Крит (Гърция). Проектът има разработени
материали за обучение на учители и родители,
студенти и членове на образователната общ-
ност."

**Стани герой
в битката
срещу тормоза!**

НАПРЕДЪКЪТ на проекта

В този бюлетин ще научите
повече за:

SAFER
Пилотна фаза

Студентски
Мнението

Подготовка
на финална
конференция
в Брюксел

А. Пилотна фаза

Италия

Фондация Villa Montesca активно включи над 300 ученици от шест училища в Италия, включващи три основни училища, едно предучилищно училище и две гимназии (ученици от осми клас) в пилотната програма, включваща образователния материал **SAFER WSCA**. Започнахме пилотния проект с училищата през февруари 2023 г. Повечето от участващите училища работят по подхода **SAFER** за втора година, започвайки през септември и завършвайки в края на учебната година, дори след официалното приключване на проекта. Това продължение свидетелства за положителното въздействие, което е достигнала работата на проекта в първата си част. Учителите и училищният персонал ни казаха, че този подход трябва да бъде разширен, за да бъде по-ефективен: уменията трябва да станат напълно включени в учебните програми във всички настройки и да се прилагат от всички - с други думи, да проникнат в училищната екосистема.

Допълнително, това, което беше високо оценено, е фактът, че подходът **SAFER** насочва учениците към откриване на стратегии, които работят най-добре за тях - стратегии, които са специфични за емоциите и контекста, персонализирани и отговарящи на културата. Подходът за цялото училище се разглежда по-скоро като начин на

работа, отколкото като определена програма. Компонентите на **SAFER** варират, отразявайки уникалната природа на всяко училище и/или образователна среда. Не се разглежда като традиционен подход за превенция, основан на „научаване за“ факторите, които влияят на тормоза и благосъстоянието, по-скоро **SAFER** поставя повече акцент върху учениците, които активно „учат“. В това отношение наръчниците по проекта **SAFER** дадоха и ще продължат да оказват силна подкрепа при прилагането на стратегии за превенция на тормоза в училище и извън него. Да, защото друг елемент, който си струва да се спомене, е ролята на общността и методът **SAFER** доказва, че към тормоза се подхожда най-добре, ако се разглежда като социален проблем в контекста на:

- училище, семейство, общност и социални взаимоотношения
- очакванията, ценностите и структурите на обществото.

Забелязахме допълнително значително въздействие от факта, че осведомеността за тормоза даде възможност на учениците ефективно да го разпознават, предотвратяват и да се справят с него. Освен това значението на положителния училищен климат се доказва от ученици и учители, и **SAFER WSCA** го взема предвид напълно.

Бихме искали да завършим с това, което посочи един от директорите: „**SAFER** ни даде възможност да преразгледаме „усещането“ да сме в училище, което може да възникне от поздрав, начина, по който се решават проблемите или как работят учениците заедно; положителният климат е „сърцето и душата“ на училището, неговото „качество и характер“. Това е силен компонент за предотвратяване на тормоза“

ii Кипър

Пилотната фаза на програмата **SAFER** в Кипър продължи от декември 2022 г. до юни 2023 г. През тези месеци образователните материали, разработени в рамките на програмата, бяха приложени в училищата, под координацията на Кипърската обсерватория за насилието в училище. Над 260 ученици, 35 учители и много родители/членове на образователната общност от трите училища, които участваха в пилотната фаза в Кипър - Dimotiko Egkomis 1 (KB) и Dimotiko Aglantzias 3 в Никозия, както и Gimnasio Apostolou Pavlou в Пафос - бяха активно включени в изпълнението.

По време на семинарите и презентациите, които се проведоха за учителите, беше представена теоретичната основа на програмата **SAFER**, заедно с темата за тормоза, с паралелна връзка и рамкиране със съдържанието на Ръководството за учители. Учителите проявиха силен интерес и активно участваха в семинарите, като натрупаха знания и опит, които допринесоха за по-ефективното провеждане на дейностите в класната им стая.

По подобен начин всички ученици с ентузиазъм

участваха в дейностите, изпълнявани в и извън класната стая. За укрепване на уменията на децата допринесе и между тематичното изпълнение на дейностите от страна на учителите по отношение на тяхното овластяване по отношение на тормоза. Децата, чрез практически примери и експериментални работилници, бяха информирани за видовете тормоз и как могат да се противопоставят на подобни инциденти и да предотвратят повторната им поява както на самите тях, така и на хората около тях, показвайки ценностите, които **SAFER** подкрепя. В допълнение, те придобиха знания, умения и ценности, които ги овластиха да станат силни герои в битката за една безопасна, приобщаваща, среда с нулева толерантност към тормоза училищна среда.

В същото време, учениците с помощ от на своите учители и използвайки по най-добрия начин своя талант, вдъхновение и креативност, композираха песни и видеоклипове, рисуваха стени и създаваха плакати, щамповаха свои собствени послания срещу тормоза върху тениски, писаха истории, организираха тематични дни и дейности по време на междучасието.

Освен това учители и ученици от трите училища посетиха Камарата на представителите в Никозия и се срещнаха с посланика на програмата в Кипър, председател на Камарата на представителите, г-жа Анита Димитриу. Отбелязва се, че г-жа Димитриу е участвала в един от видеоклиповете, създадени от децата. След дискусиата с децата, г-жа Димитриу заяви: „Има перспектива за един по-добър свят. Разговаряйки с нашите ученици, ние за пореден път установяваме, че ключът към превенцията и борбата с тормоза, отвъд укрепването на законодателната рамка, се крие в образованието, в отглеждането на деца с емпатия, с уважение към човешките права, които приемат различните и разнообразието.“

И накрая, по време на пилотната фаза участието на родителите и членовете на образователната общност също беше важно. Силни и здрави взаимоотношения бяха насърчени чрез лекции, семинари, работни срещи и дейности с децата.

В заключение, пилотното изпълнение на про-

грамата **SAFER** в Кипър се счита за успешно, тъй като всички поставени цели бяха постигнати и слогъна: „Стани герой в битката срещу тормоза!“ преобладаваше във всички аспекти на проведените дейности. Ученици, учители и представители на образователната общност бяха развълнувани и изразиха желание да продължат да изпълняват програмата и през следващата учебна година.

iii Северна Македония

Пилотната фаза на проекта **SAFER** в Куманово, Северна Македония отбеляза важен крайгълен камък в насърчаването на по-безопасна и по-приобщаваща образователна среда. Реализирани в две училища с участието на 50 ученици, дейностите изиграха важна роля за повишаване на осведомеността относно тормоза и овластяване на учениците за ефективно разпознаване, предотвратяване и справяне с този широко разпространен проблем.

По време на дейностите учениците се задълбочиха в различни теми, включително дефиниране на тормоза като явление, идентифициране на различните му форми, разпознаване на тревожни ситуации и развиване на емпатия чрез интерактивни упражнения. Освен това учениците повишава уменията си за творческо мислене, практикуваха свободно изразяване на мисли и научиха значението на съвместното решаване на проблеми. Ентузиазираният ангажираност на учениците допринесе за въздействащия харак-

тер на тези дейности за насърчаване на по-задълбочено разбиране на сложността на тормоза и последиците от него.

Конкретните резултати, произтичащи от дейностите, са ясна индикация за тяхната ефективност. Учениците се появиха с повишена осведоменост за преобладаващите предразсъдъци и митове, свързани с лъжата, снабдявам се с инструментите за ефективно оспорване и разсейване на подобни погрешни схващания. Те придобиха задълбочено разбиране за отрицателните последици от тормоза, което им даде възможност да разпознават и да се справят с потенциално вредни ситуации. Освен това дейностите дадоха възможност на учениците да се застъпят за себе си и за другите, насърчавайки култура на подкрепа и солидарност в училищната общност.

Забележително прозрение от пилотната фаза беше откритието, че първоначалното убеждение на учениците, че в техния клас няма тормоз, е невярно. Както споделя един учител, „Беше интересно, че в началото всички ученици от класа, в които реализирахме дейностите, изразиха, че в техния клас няма тормоз, всички се обичат и никой никого не тормози. Но по време на заниманията заедно установихме, че убеждението им, че сред тях изобщо няма тормоз, за съжаление не е вярно. Оказа се, че те всъщност нямат смелостта да споделят или не разпознават тормоза. Това свидетелство ярко илюстрира трансформиращото въздействие на дейностите за разкриване на скрити случаи на тормоз и поддържане на безопасно пространство за открит диалог.

И накрая, учителите, които изпълняваха тези дейности, бяха дълбоко впечатлени от ефективността на използваните ръководства. Те изразиха силно желание за по-широко прилагане на тези ресурси във всички училища, като признава техния методологичен и дидактически подход като основен в насърчаването на трайни знания и умения за идентифициране, предотвратяване и справяне с тормоза. Те продължиха да изпълняват дейностите с други класове след края на пилотирането.

iv Бългaрия

Асоциация Родители (България) стартира активно пилотната програма, която включва методология **SAFER** WSCA и образователни материали сред учениците в трите партньорски училища в началото на настоящата учебна година. Преди стартирането на програмата, екипът на Асоциацията на Родителите (АР) проведе редица обучителни семинари за учителите, за да представи философията и методологията на подхода **SAFER** WSCA. Шестте обучения предоставиха знания, насоки и насърчиха открити дискусии по темата за агресията и тормоза в училище и онлайн тормоза, както и всички предизвикателства, пред които са изправени учителите в това отношение, включително и когато взаимодействат с родители в случаи на тормоз. Поради множество предизвикателства, пред които са изправени учителите, включително как да започнат положителен и ефективен разговор с деца и родители по въпросите на тормоза, екипът на АР остава активно включен през цялата фаза на внедряване, с допълнителна подкрепа на учителите, като екипа пилотира сесиите в някои на класовете и да покажем на учителите на практика как учениците от различни възрасти реагират на различните инструменти в ръководствата. Екипът ще останем на разположение на всички учители и ще им предоставим помощ, когато имат нужда от такава през целия процес.

Всяко училище-партньор в проекта стартира програмата през май 2023 г. с анонимно проучване, за да оцени текущата картина и в края на изпълнението на програмата да измери постигнатата промяна в мисленето и поведението на учениците. Всяко училище избра 3-4 класа, в които учениците ще бъдат обект на интервенция и контролна група, съставена от ученици, които не са участвали в интервенцията. Всичките попълниха специално разработения въпросник, оценяващ техните знания, отношение, емоции и наблюдения върху училищната среда по отношение на тормоза и агресията. Пилотната фаза ще завърши с изходен въпросник към същите класове и контролни групи, който има за цел да измери ефекта на методологията **SAFER** WSCA върху учениците и училищната им среда.

There is overall positive feedback by the participating teachers and students, as the collaborative effort is building slowly commitment in the school staff to develop safer and new supportive educational environment for all children.

v Португалия

Ние сме развълнувани да споделим нашето участие в проекта **SAFER** - Социални компетенции и основни права за предотвратяване на тормоза. Тази инициатива, насочена към предотвратяване на тормоза, проведе своята пилотна фаза в четири училищни клъстера в региона Алгарве, Португалия, през учебната 2022/2023 г.“

По време на тази пилотна фаза, включваща ученици от 7-ми до 9-ти клас, бяха изпълнени дейностите, описани в ръководствата, разработени от екипа по проекта. Училищата се ангажираха положително с проекта и поне един от училищните клъстери ще продължи да изпълнява дейностите през тази учебна година.

В момента сме в процес на оценка на въздействието на проекта и се очаква резултатите да бъдат налични до края на тази година. Възприетата методология беше изчерпателна, следваше цялостен училищен подход и активно включване ученици, учители, училищни психолози, родители и други членове на общността. Вярваме, че това

многостранно сътрудничество ще допринесе значително за създаването на по-безопасна и по-здравословна училищна среда.

vi Гърция

Регионалната дирекция за начално и средно образование на остров Крит активно включи над 130 ученици от пет училища, включващи четири основни училища и една прогимназия, в пилотна програма, включваща образователната методика **SAFER WSCA**. Започвайки през март 2023 г. и завършвайки на 30 май за гимназиите и на 10 юни за началните училища, тази инициатива отбеляза значителна стъпка към насърчаване на по-безопасна и по-приобщаваща учебна среда. Преди стартирането на програмата, педагогическият екип на РДП СЕ организира обучителен семинар за участващите учители. Тази сесия представи философията и методологията в основата на подхода **SAFER WSCA**, предоставяйки безценни насоки и насърчавайки открити дискусии. Педагогическият екип остана активно ангажиран по време на изпълнението, предлагайки подкрепа на учителите чрез практически семинари, участие в срещи за повишаване на осведомеността с родители и оказване на помощ при необходимост.

Всяко участващо училище инициира програмата през март 2023 г. с анонимна анкета, предназначена за оценъчни цели. Както експерименталната група, включваща ученици, обект на интервенцията, така и контролната група, състояща се от ученици, които не са участвали в интервенцията, попълниха въпросници, измерващи техните знания, чувства, нагласи и усещане за училищната среда по отношение на тормоза. Впоследствие училищата избраха Учебни изживявания (LEs), съобразени с нуждите на техните ученици, обхващащи теми като дефиниции и видове тормоз, човешки права, ценности, разрешаване на конфликти и ефективна комуникация.

Учителите безпроблемно интегрират тези уроци с дейности в Работната тетрадка за учениците, насърчавайки участието на родителите чрез

определени дейности в Ръководството за родители и образователната общност. Пилотната фаза завърши с прилагането на един и същ въпросник както към експерименталната, така и към контролната група, с цел да се измери въздействието на подхода **SAFER WSCA** върху тормоза. Анализът и резултатите от тази оценка ще бъдат налични през следващите седмици.

Обратната връзка от участващите учители и ученици е изключително положителна, като докладите подчертават ангажиращ и провокиращ мисълта характер на образователните материали. Участниците изразиха повишена осведоменост относно различни аспекти на тормоза. Нещо повече, всички учители изразиха желанието си да продължат да използват помагалата с допълнителни групи ученици и ги препоръчаха на своите колеги. Това съвместно усилие отразява ангажимента за култивиране на по-безопасна и по-благоприятна образователна среда за всички.

В. Мнението на учениците

Платформата „Мнението на учениците“ е свободно пространство, където учениците могат да представят своите истории за преживяванията на тормоз и кибертормоз и където е възможно, да споделят мнения и предложения. Социалната платформа гарантира анонимността на учениците, а публикациите се проверяват от експерти и преподаватели, за да се избегне евентуално неправилно използване на пространството.

За да могат да използват платформата, учениците трябва да бъдат регистрирани. След регистрацията новите потребители са свободни да представят своите мнения и да споделят своите истории и опит.

В платформата е посочено, че за да използвате платформата, трябва да се спазват някои правила:

- (1) Учениците трябва да са на възраст над 14 години
- (2) Забранено е публикуването на съдържание, което е обидно, дискриминативно, нецензурно и противоречи на действащите законови разпоредби относно защитата на личните данни, честта, приличието и доброто име.
- (3) Съдържание в нарушение на законите за авторското право е забранено..

- (4) Преди да бъде публикувано, съдържанието се модерира от служителите, управляващи платформата.
- (5) В случай на нарушаване на тези условия за използване партньорството **SAFER** си запазва правото, по свое усмотрение, да не публикува въведеното съдържание, да блокира автора и когато е уместно, да съобщи всички съответни обстоятелства до компетентните органи.

„Платформата позволява на учениците да общуват с експерти по кибертормоз и тормоз, задавайки общи, а не лични въпроси по проблема. Платформата „Мнението на учениците“ е налична на всички партньорски езици и учениците могат да си взаимодействат, използвайки родния си език. Въпреки това, европейско пространство „Социалната стена“ е достъпна за взаимодействие между всички студенти във всички страни. В това пространство те ще бъдат помолени да общуват на английски език.

Платформата ще бъде отворена на февруари 2024 г.“

Фондация Халгартен Франкети - Учебен център Вила Монтека

С. Подготовка за финална конференция в Брюксел

Спешен призив към Европа и обществото да се справят с непрекъснато нарастващия проблем с тормоза ще бъде отправен на заключителната конференция на финансираната от ERASMUS+ проект „**SAFER** – Социални компетенции и фундаментални права за предотвратяване на тормоза“, която ще се проведе на 13 март, 2024 г. в Брюксел, организиран от Европейската мрежа за борба с тормоза (EAN)¹.

Конференцията ще бъде председателствана от г-н Костас Янопулос, президент на борда на директорите на EAN, „Усмивката на детето“, Гърция, с присъствието на всички партньори на проекта **SAFER**, заедно с членове на мрежата от различни европейски страни, държавни служители, институционални участници от Брюксел, академични среди и професионалисти, активни в областта на закрилата на детето.

Училищата са особено загрижени относно тормозът и различните му форми, тя е фокус и сред децата, учителите, родителите и практиците и ще бъде подчертана нарастващата степен на проблема. Тормозът трябва да бъде разгледан не само сред децата, но и в по-широк контекст, докато подкрепа трябва да се предоставя както на деца, които тормозят, така и на деца, които са тормозени.

Конференцията ще подчертае абсолютната неотложност за справяне с широко разпространения и все още нарастващ проблем с тормоза в нашето общество и ще изтъкне редица препоръки към държавите-членки и европейските институции за конкретни действия за борба с тормоза. Политическият документ с препоръки SAFER ще бъде платформата за процеса на преследване на тази цел в рамките на Европейската мрежа за борба с тормоза.

Г-жа Мария Рита Брачини, като вицепрезидент на EAN и координатор на проекта **SAFER**, ще представи цялостния училищен подход и общ-

ността, който проектът **SAFER** разработва през последните 2 години. Освен този стратегически подход, конференцията ще предложи на участниците широка възможност за обмен на полезен опит и практически подходи от всички партньори в проекта **SAFER**, работещи в рамките на училищните общности, методи за превенция, както и използването на нова иновативна ПЛАТФОРМА: МНЕНИЕТО НА УЧЕНИЦИ - лично пространство, където учениците могат да споделят своите възгледи и вярвания, изразяват своите мисли, чувства, преживявания и мнение относно тормоза.

По време на събитието екип от ученици от различни европейски училища ще представи своите преки преживявания и виждания по проблема, начина, по който се справят с инциденти на тормоз в училищната си среда, било като тормозещи, тормозени или като странични наблюдатели.

Европейска мрежа за борба с тормоза (ЕМБТ)

¹ ЕМБТ е създадена през 2014 г. в резултат на финансиран от ЕК проект Daphne III и е официално регистрирана в Брюксел през март 2015 г. ЕМБТ е активна мрежа от организации, работещи в цяла Европа за борба с тормоза и насилието в училище. Днес тя се състои от 22 члена от 14 европейски страни (Босна и Херцеговина, България, Хърватия, Кипър, Гърция, Унгария, Ирландия, Италия, Литва, Малта, Северна Македония, Румъния, Испания и Обединеното кралство).

Четвърта среща на партньорите

3

Четвъртата транснационална среща на партньорите на проекта **SAFER** беше домакин на Центъра за межкултурен диалог в Скопие, Северна Македония, на 25 и 26 октомври 2023 г. Всички партньори на проекта **SAFER** пътуваха от шест държави (Гърция, Италия, България, Португалия Кипър и Белгия), за да обсъдят напредъка на изпълнението на проекта.

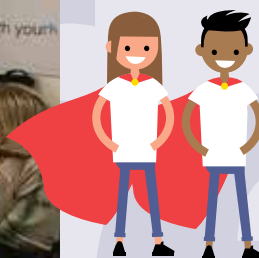
По време на срещата партньорите представиха постигнатия напредък до момента, по всеки работен пакет, според отговорностите на всеки партньор. Освен това те представиха дейностите, извършени във всяка страна по отношение на пилотната фаза в училищата. Презентациите бяха пълни с дейности на учениците, вдъхновени творения и други действия, реализирани от цялата училищна общност срещу тормоза. Всички партньори бяха ангажирани да продължат да

изпълняват различни действия и да установят сътрудничество с техните училища, с цел да осигурят устойчивост на проекта.

Консорциумът обсъди и онлайн дискуссионната платформа „Мнението на учениците“ и подготовката на заключителната конференция, която ще се проведе в Брюксел на 13 март 2024 г., с участието на учителите, учениците и родителите, които са взели участие в изпълнението на проекта.

Накрая, консорциумът обмени идеи относно проекта на „Препоръки за политиката и подкрепа за реформа на политиката за борба с тормоза.

Кипърска обсерватория за екип за насилие в училище

Научете повече за проекта SAFER

www.safer-erasmus.eu

<https://www.facebook.com/preventingbullyingsafer>

https://www.instagram.com/safer_project/

**Стани герой в битката
срещу тормоза!**